T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/381
KARAR NO : 2024/492
KARAR TR : 04/11/2024

ÖZET: Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdi feshedilen davacının, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. Ö.
Vekili : Av. H. Ş. Y.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. S. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 04/11/1987-08/05/2019 tarihleri arasında davalı kuruma bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde son olarak da Bartın Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak görev yaptığını, 28/05/2019 tarihinde iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini ve kıdem tazminatının ödenmediğini ifade ederek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 1.000 TL (ıslah ile 38.284,50 TL) kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Bartın 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 21/12/2021 tarih ve E.2021/4, K.2021/375 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasının inceleyerek davanın kabulüne karar vermiştir. Karara karşı istinaf talebinde bulunulmuştur.

3. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi 24/04/2024 tarih ve E.2022/669, K.2024/933 sayılı kararı ile, davacının usta öğretici görevi ile Halk Eğitim Merkezindeki çalışmalarının iş sözleşmesine dayanmadığı ve idari yargının davaya bakmakla görevli olduğu, bu nedenle mahkemece yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle mahkeme kararını kaldırarak davanın, Daire kararı uyarınca yeniden görülmesi için dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesine, kesin olarak karar vermiştir.

4. **Bartın 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 26/06/2024 tarih ve E.2024/168, K.2024/304 sayılı kararı** ile, davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Mahkememiz dosyası ve ekleri bilirkişi Dilara Özden'e tevdii edilmesi için Sakarya Nöbetçi İş Mahkemesine gönderilerek dava dilekçesindeki talepler doğrultusunda tüm dosya kapsamına göre davacı tarafın davalı taraftan alacağı olup olmadığı, var ise alacak miktarı konusunda rapor tanzimi için gönderilmiş, ismi geçen bilirkişi 25/10/2021 tarihli

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bd2C2As - 8VgIK26 - H4uGwIb - 94C8Ak= ile erişebilirsin

raporunda özetle ; "... davacının hak kazanması halinde alması gereken Kıdem Tazminatı (brüt) :38.284.50 TL (Talep 1000,00 TL) olarak hesaplandığının" belirtildiği anlaşılmıştır.

Dosya kapsamına uygun ve denetime elverişli olması nedeniyle bilirkişi Dilara Özden tarafından tanzim edilen 25/10/2021 tarihli bilirkişi raporu hükme esas alınarak 21/12/2012 tarihinde davacının davasının kabulüne karar verilmiştir.

Mahkememizce verilen bu karar davalı vekilince istinaf edilmiş, mahkememiz dosyası ve ekleri istinaf incelemesine esas olmak üzere Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesinin 2022/669 Esas, 2024/933 Karar sayılı 24/04/2024 tarihli ilamı ile ; " Dosyada mevcut delillere, tarafların iddia ve savunmaları göre; somut davada davacının 04.11.1987-28.05.2019 tarihleri arasında Bartın Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak görev yaptığı, taraflar arasında yapılmış bir iş sözleşmesinin dosyada bulunmadığı, ücret bordroları, ek ders bordroları, puantaj ve banka ödemelerinin dosyaya sunulduğu, taraflar arasında bir iş sözleşmesinin varlığından bahsetmenin mümkün olmadığı, davacı ile Bakanlığa bağlı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü arasındaki ilişkinin idarece yapılan görevlendirmeye dayalı olduğu, göreve alınma, çalışma koşulları ile ödenecek ücretin statü hukuku içinde düzenlendiği, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2019/9-786 Esas 2021/1518 Karar sayılı içtihadının bu doğrultuda olduğu, Sosyal Güvenlik Hukuku açısından primlerin Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenmesi, davacının özel hukuk kapsamında sözleşme ile çalıştığını göstermediği (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 30.11.2021 tarih, 2019/9-786 esas, 2021/1518 karar sayılı ilamı; Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 21.06.2023 tarih, 2023/5976 esas, 2023/9659 karar sayılı ilamı) bu nedenlerle davacının usta öğretici görevi ile Halk Eğitim Merkezindeki çalışmasının iş sözleşmesine dayanmadığı, usta öğreticinin 4857 sayılı Kanun kapsamında işçi sayılmadığı açık olup, mahkemece yargı yolunun caiz olmadığından dolayı davanın usulden reddine ilişkin karar verilmesi gerekirken davanın kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığı anlaşılmıştır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1/a-4. maddesi kapsamında eksiklik olarak değerlendirilmiş olup, davalı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına" karar verilmiş, mahkememizce kaldırma ilamına uyularak yargılamaya mahkememizin yukarıda esas numarası yazılı dosyası üzerinden devam olunmuştur.

Tüm dosya kapsamı sunulan bilgi ve belgeler, istinaf ilamı da dikkate alınarak davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile reddine dair karar vermek gerekmiş aşağıdaki şekilde hüküm usul ve yasaya uygun bulunmuştur .

HÜKÜM :Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere ;

DAVANIN YARGI YOLUNUN CAİZ OLMAMASI SEBEBİ İLE USULDEN REDDİNE;..."

5. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Zonguldak İdare Mahkemesi 13/08/2024 tarih ve E.2024/1084 sayılı kararı** ile, davacı ile davalı idare arasında bir hizmet ilişkisi bulunduğu, talep edilen işçi alacaklarının 4857 sayılı İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanan bu uyuşmazlıkta iş mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacının, Zonguldak Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde 04/11/1987 ile 08/05/2019 tarihleri arasında usta öğretici olarak fiilen çalıştığı, iş akdinin davalı tarafından 28/05/2019 tarihinde herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin feshedildiği, kendisine hak kazandığı kıdem tazminatının hiç bir suretle

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bd2C2As - 8VgIK26 - H4uGwIb - 94C8Ak= ile erişebilirsin

ödenmediği, davacı adına hak ettiği kıdem tazminatının davalı idarece kendisine ödenmesi adına dava şartı olarak ara buluculuğa başvurulduğu, ancak söz konusu başvuru uzlaşamama şeklinde sonuçlandığı, bilirkişi raporu sonrası taleplerin artırılmak ve fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 1.000,00 ? kıdem tazminatının iş akdinin herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin son verildiği 28/05/2019 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle Bartın 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2024/168 sayılı dosyasında dava açıldığı, anılan Mahkemenin 26/06/2024 tarih, E:2024/68, K:2024/304 sayılı kararıyla, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevli olduğundan bahisle, "davanın" dava şartı yokluğu nedeniyle "usulden reddine" karar verilerek kararın kesinleşmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; davacının geçmiş yıllarda belirli süreli dönemlerle idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve alacakların İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer uyuşmazlıklardaki yerleşmiş içtihatları kapsamında uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

7. Zonguldak İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

9. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Bu Kanunun uygulanmasında;*
...
6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,
...
ifade eder.
..."

11. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

12. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bd2C2As - 8VgIK26 - H4uGwIb - 94C8Ak= ile erişebilirsin

13. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

14. 4857 sayılı İş Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara yer verilmiştir.

15. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

16. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

17. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bd2C2As - 8VgIK26 - H4uGwIb - 94C8Ak= ile erişebilirsin

18. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/11/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının Bartın Halk Eğitim Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışmakta iken, iş akdinin gerekçe gösterilmeden feshedildiği ve kıdem tazminatının ödenmediği iddiasıyla, kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

22. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Zonguldak İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bartın 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 26/06/2024 tarih ve E.2024/168, K.2024/304 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bd2C2As - 8VgIK26 - H4uGwIb - 94C8Ak= ile erişebilirsin

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Zonguldak İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bartın 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 26/06/2024 tarih ve E.2024/168, K.2024/304 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden bd2C2As - 8VgIK26 - H4uGwIb - 94C8Ak= ile erişebilirsin